

30 AUG 2001

**LEARNING NETWORK DEVELOPMENT
FOR BIODIVERSITY CONSERVATION**

SUWAREE SRIPOONA

อธิการบดี

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF EDUCATION
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2001**

ISBN 974-04-0304-2

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH

S964 L

2001

C.2

Copyright by Mahidol University

**3937550 SHED/D : MAJOR : ENVIRONMENTAL EDUCATION ; Ed.D.
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)**

**KEY WORDS : LEARNING NETWORK / DEVELOPMENT /
BIODIVERSITY / CONSERVATION**

**SUWAREE SRIPOONA : LEARNING NETWORK DEVELOPMENT FOR
BIODIVERSITY CONSERVATION. THESIS ADVISORS : PATTARABOON
PITCHAYAPAIBOON, Ed.D., VINAI VEERAVATANANOND, Ph.D., RAPEE
SAGARIK, Ph.D., 267 P. ISBN 974-04-0304-2.**

The objective of this research was to study model development of learning network, which plant diversity conservation networks was managed appropriately. Social phenomenon was studied in field research 3 networks included Inpang Center Network in Sakonnakorn Province, Thepnimit Ecological Agriculture Club Network in Chaiyapum Province and Organic Farm Group Network Wangnumkheaw in Nakornrachasima Province.

There were many methods of study employed. The first step employed qualitative methods, including 3 case studies. This data was described and interpreted and utilized to create a quantitative questionnaire. All data was then collaborated to create the proposal model. The proposal model was evaluated by experts.

The results obtained described the model of learning network development for biodiversity conservation and it was postulated through the following processes.

1. The development of the learning network for plant diversity conservation was developed from groups and linked into networks; subsequently causing sustainable biodiversity conservation. The method of network establishment was linkage among individuals, groups, networks, government and non-government organizations. The network organization would act as the point of central administration and collaboration of learning activity continuously, in addition simulation on research, seminars, meeting, training, and supporting and facilitating of both government and non-government organizations. The actual learning and saving were included in order to solve the problems of life quality, social, economic and environmental development in holistic view.

2. The learning network for plant diversity conservation was used to grow ecological agriculture, sustainable agriculture, or other agricultural systems that conserved the environment or environmental agriculture through natural agriculture without chemical utilizing in order to achieve sustainable development. The utility of plant diversity was applied for food, medicine, sale and plant products, while simultaneously, applying community forest conservation was used as natural study sources and genetic sources.

The findings suggest that first, learning networks should be used as important mechanisms for environmental education managing the environment. Secondly educational institutes and others should cooperate and support community in learning management to conserve biodiversity and for better management of environment, while simultaneously, providing social and economic development in order to promote self reliance.

39. 37550 SHED/D : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อมศึกษา : ศษ.ค. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

ศุวารีย์ ศรีปุณณะ : การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (LEARNING NETWORK DEVELOPMENT FOR BIODIVERSITY CONSERVATION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ภัทรบูรณ์ พิษณุไพบูลย์ Ed.D., วินัย วีระวัฒนานนท์ Ph.D., ระพี สาคริก Ph.D., 267 หน้า ISBN 974-04-0304-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายพันธุ์พืช ศึกษาจากปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomenon) รวม 3 กรณี ได้แก่ เครือข่ายศูนย์อินแปง จ.สกลนคร เครือข่ายชมรมเกษตรนิเวศน์เทพนิมิต จ.ชัยภูมิ และเครือข่ายกลุ่มส่งเสริมกิจกรรมไร้สารพิษวังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ศึกษาโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยพบว่า

1) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย ทำได้โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง คนกับกลุ่ม กลุ่มกับเครือข่าย เครือข่ายกับเครือข่าย เครือข่ายกับองค์กร และรัฐ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ โดยมีองค์กรเป็นศูนย์กลางเครือข่ายทำหน้าที่บริหารจัดการและประสานงานเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสร้างพลังภายในเครือข่ายให้เข้มแข็ง กระตุ้นให้เกิดเครือข่ายขึ้น โดยเริ่มจากการวิจัยปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา โดยองค์กรรัฐและเอกชนสนับสนุนและอำนวยความสะดวก จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานภูมิปัญญาเดิมกับความรู้ใหม่ เน้นการปฏิบัติ สร้างพลังร่วมเพื่อเชื่อมโยงการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์พันธุ์พืชกับการออมทรัพย์และกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันอย่างเป็นองค์รวม

2) เครือข่ายต้องจัดให้สมาชิกได้เรียนรู้และปฏิบัติเพื่อฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายพันธุ์พืช เพื่อขยายผลสู่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยใช้ระบบเกษตรนิเวศน์ เกษตรยั่งยืนและเกษตรกรรมทุกรูปแบบที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือเรียกว่าเกษตรสิ่งแวดล้อม(Environmental Agriculture) และแปรรูปผลผลิตเพื่อใช้เป็นปัจจัยสี่ ขยายเพิ่มรายได้ และอนุรักษ์ป่าชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติและแหล่งพันธุกรรม

ข้อเสนอแนะ 1) ควรใช้เครือข่ายการเรียนรู้เป็นกลไกหนึ่งของสิ่งแวดล้อมศึกษา 2) ควรสนับสนุนชุมชนให้สร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและจัดการสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาด้านต่างๆ โดยสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านทุน นโยบาย วิชาการ เป็นต้น